

Флярковська Ольга Василівна

кандидат педагогічних наук, начальник відділу психологічного супроводу та соціально-педагогічної роботи ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», доцент кафедри психології управління Центрального інституту післядипломної педагогічної освіти Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти».

Події останніх місяців, які відбуваються в Україні, вкрай складна соціально-політична ситуація у суспільстві показали необхідність соціально-психологічного захисту і психологічної допомоги всім учасникам освітнього процесу. Україна переживає складну соціально-політичну ситуацію. Продовжуються бойові дії в Донецькій і Луганській областях. Останнім часом увага світу прикута до масового розповсюдження гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом Covid-19.

Закладам освіти було рекомендовано налагодити можливість надавати знання та спілкуватись із учасниками освітнього процесу за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

Ураховуючи зазначене вище, важливим завданням сучасної школи є визнання існування проблеми насильства та організація якісної системи профілактичної роботи з учасниками освітнього процесу, яка забезпечить безпеку і соціальне благополуччя кожного.

Як педагог може виявити домашнє насильство над дитиною в умовах дистанційного навчання?

- побачити або почути під час проведення онлайн занять;
- почути стиль спілкування в родині;
- якщо дитина заплакана, якщо є відео чи за голосом;
- незвична поведінка дитини під час занять;
- дитина відмовляється включати вебкамеру;
- дитина перестала виходити на зв'язок або змінився стиль спілкування, може з'явитись більше агресії навіть словесної;
- дитина погано виглядає і погано себе почуває;
- явно видно синці на тілі під час онлайн спілкування;
- дитина агресивна, уникає спілкування;
- немає зворотного зв'язку від дитини під час спілкування у мережі;

- у відповідь на запитання вчителя «Як твої справи?» – дитина ховає очі або відвертається і говорить «нормально», або говорить оглядаючись;
- різка зміна настрою;
- дитина, яка погано почала вчитися, а раніше все було добре, це також привід придивитися поспілкуватися з дитиною тощо.

Ознаки виявлення випадків домашнього насильства над дітьми

Батьки та інші члени сім'ї застосовують до дитини:

- штовхання, хапання, ляпаси; побиття, стусани, укуси; викручування рук; смикання волосся; словесні образи, погрози, приниження; крики; залякування;
- погрожують вигнати з дому, перемістити до іншого місця проживання;
- примушують переглядати/або переглядають в присутності дитини фільми, журнали тощо порнографічного змісту; торкаються інтимних місць дитини; пропонують або здійснили дії сексуального характеру;
- псують навмисно улюблені іграшки, особисті речі;
- не годують;
- постійно обмежують в спілкуванні з іншими дітьми;
- примушують виконувати непосильну для дитини роботу;
- змушують виконувати домашню роботу замість занять;
- дитина є свідком постійних сварок, бійок між батьками, родичами тощо.

Прояви випадків домашнього насильства над дітьми

- скаржитися на вище перелічені прояви до неї зі сторони батьків або інших членів сім'ї, родичів;
- проявляє протягом кількох днів різку зміну звичної для неї поведінку;
- уникає контактів з однолітками;
- уникає контактів з дорослими, зокрема й з родинного кола чи друзів сім'ї; проявляє страх перед появою батьків, інших членів сім'ї;
- має агресивну реакцію щодо конкретних людей або людей певної статі, віку тощо;
- проявляє насильство, агресивну поведінку до інших;
- має тілесні ушкодження;
- намагається приховати травми та обставини їх отримання;
- замкнута, тривожна, боязка;
- проявляє занижену самооцінку, почуття провини;
- відмовляється з будь-яких причин йти на контакти з педагогами, виконувати завдання;
- проявляє втрату інтересу до навчання та іншої діяльності;
- має фото-, відео-, аудіоматеріали фізичних, психологічних знущань, сексуального (інтимного) характеру;
- швидко втомлюється, має низьку концентрацію уваги;
- грає в сексуальні ігри за допомогою іграшок та ляльок;
- відмовляється від гігієнічного догляду за собою;

- часто скаржиться на погане самопочуття на заняттях;
- ляклива, проявляє страх гучних звуків і різких рухів;
- відмовляється пояснити причини вищеписаних станів і поведінки або неправдоподібно пояснює;
- інші незвичні для віку дитини фізичні ознаки (видимі та невидимі), а також психологічні і поведінкові прояви, які можуть свідчити про насильство щодо дитини.

КУДИ ЗВЕРТАТИСЯ У ВИПАДКУ НАСИЛЬСТВА

Фахівцям важливо знати та надавати інформацію, куди і яким чином звертатися за допомогою у випадку проявів насильства:

До поліції за номером 102.

До центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

До управління сім'ї та молоді районної, міської чи обласної держадміністрацій.

До громадських організацій, які надають допомогу постраждалим від насильства.

До психолога, соціального педагога, класного керівника тощо.

До близької людини.

На телефони «Гарячих ліній»